

zmanjšali števila osebja, le delo teče hitreje in bolj sistematično.

Zanimiv je tudi članek: Pomoč Firencam; J. Stummvoll poroča o avstrijski pomoči po poplavih 4. novembra 1966; Avstrija je prevzela v restavriranje knjige in rokopise (3000 del), precejšen del zbirke renesančnih plastik in orožja ter tapiserije in tekstil. E. Casamassima, direktor Osrednje narodne knjižnice v Firencah pa nas seznani s podrobnim srednjeročnim in dolgoročnim obnovitvenim programom.

Med drugim gradivom naj bežno omenim otvoritvene govore ob razstavi »Zakladi in dragocenosti avstrijske nacionalne knjižnice« ter zgodovinske članke, v katerih piše E. Trenkel o vojvodi Albrehtu III. kot zbiralcu knjig, W. Hube se spomni 40-letnice Mednarodnega esperantskega muzeja, O. Vogel pa oriše zgodovino biblioteke Teresiane in njenih bibliotekarjev. — V rubriki »Iz avstrijskih bibliotek« sta zanimivi dve pismi. V prvem piše G. Hamann o pomenu avstrijske nacionalne knjižnice in njene kartografske zbirke, v drugem pa izvememo o izdelavi letne statistike graške univerzitetne knjižnice v računskem centru. Ta center je obsežno gradivo, ki je prej zaposlilo tri ljudi za deset dni, obdelal v treh dneh brez napake. — V vsaki številki je objavljena tudi četrtletna bibliografija bibliotekarskih del ter druge stalne rubrike (poročila, kongresi, zborovanja itd.).

Majda Učič

Bücherei und Bildung. Reutlingen. XIX/1967, št. 1—12, 558 + 1064 str. 8°.

Strokovno glasilo Društva nemških ljudskih knjižničarjev in Vestnik nemškega knjižničnega združenja (oboje pod skupnim naslovom Bücherei und Bildung) izhaja v Reutlingenu, mestu blizu Stuttgarta, v pomembnem središču ljudskega knjižničarstva ZR Nemčije.

Vsaka številka tega obsežnega časopisa je razdeljena na dva dela:

prvi (A) vsebuje strokovne in načelne članke, poročila, diskusijske prispevke, poročila o delu knjižnic in personalnih spremembah. Ves ta material se nanaša pretežno na zahodnonemško knjižničarstvo. V drugem delu (B), ki je obsežnejši od prvega, so kratki pregledi in ocene knjig, ki jih izdajajo nemške založbe. Ti pregledi in ocene so vsakič sklenjeni s priporočilom, v kakšen tip knjižnice obravnavana knjiga sodi. Zelo prikladni in koristni so tudi občasni pregledi in ocene glasbenih edicij in literature o glasbenem področju.

V letniku 1967 se mi zdi potrebno opozoriti na nekaj načelnih prispevkov, ki niso aktualni samo za nemško ljudsko knjižničarstvo, marveč v mnogočem veljajo tudi za nas. Iz njih moremo črpati koristne pobude za razvoj našega ljudskega knjižničarstva.

Na prvo mesto postavljam objavo resolucije bibliotekarskega posvetovanja v Namuru (24.—29. oktobra 1966). Resolucija ima naslov Javne knjižnice in »permanent education« in je namenjena predvsem državnim vodstvom Evropskega sveta. Temeljna misel resolucije poudarja izredno važnost ljudskih knjižnic za nenehno vzgajanje ljudi, tudi za vzgojo odraslih. (Resolucija uporablja zelo dobra in natančna izraza l'éducation permanente in life-long integrated education.) Pri tem opozarja, kolikšne vrednosti so knjižnice za oblikovanje prostega časa. Zavzema se za to, da bi javne knjižnice vse bolj preraščale v kulturne centre, ki bi morali biti založeni razen s knjigami in revijami tudi z najrazličnejšimi avdiovizualnimi pripomočki. Takšni kulturni centri bodo mogli koristiti posamezniku, mu širiti obzorje z informacijami, znanjem in omiko, posredno pa bodo koristili tudi skupnosti. Posebno zanimiva in nova je misel, da moramo šteti javne knjižnice med množična občila, kot so tisk, radio, televizija in film, in da jih je treba med seboj povezovati. Da bodo knjižnice zares dosegle takšno mesto v družbi, poziva

resolucija državna vodstva, naj jim omogočijo vsestranski napredek, nujno pa naj jih vključijo v načrtovanje mest in pokrajin. Te predloge naj vsaka članica sveta uredi in oživi z zakoni.

Belgijski bibliotekar Jos Torfs je imel na zasedanju IFLA v Haagu leta 1966 referat o normah za delo v knjižnicah. V uvodu objavljenega referata razpravlja o definicijah za knjižnične norme in poudarja, da so te norme samo orientacija za ukrepanje. Ponekod jih že močno presegajo, drugod jih še dolgo ne bodo dosegli. Zanimiv je kratek oris zgodovine knjižničnih norm. Pri tem Torfs opozarja na knjigo, ki sta jo o zgodovini knjižnih norm v ZDA izdali leta 1960 Rose Vainstein in Marian Mays. Medtem ko šteje ta zgodovina že sedemdeset let, se je v Evropi IFLA začela ukvarjati z njimi šele leta 1953 na Dunaju in leta 1954 v Zagrebu. Izoblikovali so jih šele leta 1959 na zasedanju v Madridu. Po Torfsovem mnenju je večina idej v memorandumu in osnutku norm še zmeraj veljavna, le številke so fleksibilne. Vendar poudarja, da morajo za idealne norme vedno veljati norme v najvzornejših knjižnicah. Za razvite dežele navaja zanimiv podatek, da se knjižnice združujejo v enoto, ki je namenjena okrog 100.000 ljudem, bodisi da gre za tako velika mesta bodisi da se združi več manjših občin. Takšno združevanje baje narekujejo ekonomski in sociološki razlogi. Ko Torfs govori o vsebini norm, opozarja zlasti na to, da je treba za knjižne fondе (in povprečje na prebivalca) šteti samo knjige, ki gredo zares med bralce, samo knjige, ki so pisane v domačem jeziku, norme za revije pa postavljati glede na tovrstno nacionalno produkcijo. Tudi Torfs meni, da so avdiovizualni pripomočki vse premalo upoštevani v ljudskih knjižnicah in da jih je nujno treba vključiti v normiranje knjižničnega dela. Modra je Torfsova sklepna misel, da so norme v knjižnicah zelo koristne, ker ob njih merimo, do kod smo prišli, vendar se jih

ne smemo slepo oklepiti, ker bi izgubili dinamičnost in bi ne iskali zmeraj novih delovnih oblik.

V animacijo knjižničarjeve prožnosti v moderni družbi je usmerjen prispevek Karlheinz Wallrafa: Bibliothekare und Publicity ali z drugimi, nekoliko humorističnim naslovom: Wie verkaufen wir aus? (Kako se prodajamo?). Avtor najprej ugotavlja, da je današnji knjižničar še vse preveč odmaknjen od javnosti. V njenih očeh še zmeraj velja za knjigožera, ki je tuj življenju, za marljivega, rahlo zaprašena zapeteža. Celo zdravniki sodijo, da so za knjižničarje kot nalašč introvertirani, psihično labilni ljudje. Wallraf sodi, da je treba s takšnim pojmovanjem odločno pretrgati. Dosti je pripomogla h korekturi javnega mnenja velika razstava o delu v knjižnicah, ki je prepotovala zvezno republiko. Močno so nemški knjižničarji posegli v javnost, ko so v prizadevanju za knjižnični zakon prepričali politike, kako nujno je v prostorsko načrtovanje treba vključevati tudi knjižnice. Velik je po Wallrafovem mnenju tudi vpliv revije Bücherei und Bildung, zlasti z obravnnavami in ocenami novih knjig. Wallraf sodi, da je vse to še premalo. Po njegovem bi bilo treba javnost stalno in sproti obveščati o delu knjižnic. Opozarja na važno vlogo, ki jo more pri tem opraviti časopisje, tudi lokalno. Zelo se Wallraf zavzema, da bi v žirijah, ki odločajo o literarnih nagradah, sedeli tudi bibliotekarji, saj imajo zelo dober pregled o tem, katera dela so pri bralcih posebno priljubljena. Poleg tega predlaga, naj bi po vzorcih seznamov bestsellerjev tudi bibliotekarji občasno objavljali »Desetorico dobrih knjig«. Končno Wallraf predlaga, da naj bibliotekarji sproti izboljšujejo svoje metode za »public relations«.

Med objavljenimi mnenji je za nas dovolj aktualno mnenje Klause Dodererja o bibliotekarski vzgoji na učiteljskih (Lehrer sollten auch bibliothekarisch ausgebildet werden). Doderer misli, da učenci, dijaki in

študentje vse preslabo poznajo delovanje knjižnic. Zato bi jih morali z njim seznanjati že od osnovne šole dalje. To pa zahteva boljše bibliotekarsko izobrazbo bodočih učiteljev. Poleg tega opozarja, da v šolah mladino preveč navajajo na šolske knjige, premalo pa ji odpirajo poglede na splošno književnost.

Iz likovnih prilog moremo posneti ureditev novih knjižničnih zgradb v Hammu in Heidelbergu. Le-ta ima izredno privlačen bralni kotiček na prostem.

Med 3360 knjigami, ki so pregledane in ocenjene v drugem delu posamezne številke, so ocenjeni tudi prevodi Miloša Crnjanskega *Kommen-tare zu Itaka* (Hans Joachim Stiller), Miroslava Krleže *Tausendundein Tod* (Diethelm Balke), Miodraga Bulatovića *Godot ist gekommen* (Diethelm Balke) in Derviša Sušića *Danilo und die Weltgeschichte* (Karlheinz Wallraf). Crnjanski je ocenjen zelo visoko; ocenjevalec ga postavlja ob Andrića in Krležo. Večje pomisleke ima Balke ob Bulatoviću, medtem ko se Wallrafu zdi Sušićev motiv o odri-njenem starem borcu že znan. Vse štiri prevode pa priporočajo določeni tipom ljudske knjižnice.

Nasploh je mogoče reči, da more slovenski ljudski knjižničar in organizator ljudskega knjižničarstva najti v *Bücherei und Bildung* marsikatero dragoceno pobudo, pa tudi korektiv pri svojem delu.

Bruno Hartman

Nachrichten für Dokumentation. *Zweimonatsschrift für Forschung und Praxis der Dokumentation.* Frankfurt a. M. XVIII/1967, št. 1—6, (X) + 269 + B 48 str. 4°.

Kot pove podnaslov revije, sestavlja njeno jedro razprave o teoretičnih in praktičnih vprašanjih dokumentacije. Ker pa med dokumentarji na zahodu že prevladuje prepričanje o bistveni enotnosti bibliotekarske in dokumentacijske službe (bibliotekarji o tem nismo dvomili, dasi se za revo-

lucionarne pobude svojih partnerjev težko odločamo), ni čudno, da v njihovi reviji srečujemo iz leta v leto več člankov, ki se neposredno nanašajo ne samo na specialno (strokovno), ampak tudi na splošno znanstveno knjižničarstvo.

V članku predstavnika nemškega zveznega ministrstva za znanstveno raziskovalno delo H. Lechmanna, ki govori o vodilnih načelih nacionalne politike v dokumentaciji in informacijah, najdemo v točki 8/VI-e zahtevo, da nacionalna dokumentacijska služba tesno sodeluje tudi z Zvezo nemških bibliotekarjev; v točki 11/I je zato poudarjena nujnost vztrajnega prizadevanja, da se omogoči in pospeši avtomatizacija nemškega znanstvenega knjižničarstva, v točki 11/III pa je posebej podčrtano, da je v informacijski proces od priprave do dajanja informacij treba vključiti tudi splošne znanstvene knjižnice.

Zanimiva je vrsta člankov, ki so jih za lanski letnik prispevali sodelavci iz Češkoslovaške in Poljske (oglašajo se že leta nazaj, jugoslovanskega sodelavca še nisem opazil). Jiří Toman iz Prage poroča o izkušnjah in uspehih z elektronskimi računalniki, ki so jih po letu 1960 uvedli v dokumentacijske centre in knjižnice ČSSR. Med petimi projekti, ki jih opisuje, se drugi in tretji nanašata na knjižnice. V knjižnici inštituta za zgodovino socialističnih dežel pri Češkoslovaški akademiji znanosti je dr. Švankmajer obdelal okoli 12.000 časopisnih člankov in na njih preizkušal metodo notiranja, zlasti pa programiranje iskanja podatkov (*Rechercheprogramm*). Le 3,5 % notiranih in vloženi podatkov se na iskalni program ni odzvalo. — Dr. Vejsová je v državni tehnični biblioteki v Pragi delala poskuse za mehanizacijo in avtomatizacijo bibliotečnih poslov na strojih za luknjanje kartic in elektronskih računalnikov. Rezultati 10 testov so podlaga za kompleksno mehanizacijo. Posebno skrb je posvetila izdelavi sistema deskriptorjev, ki bo omogočil sestavljanje različnih sezna-